

Čís. 8536.

Ten, komu byl pozemek prozatímně přidělen, jest oprávněn domáhati se žalobou podle § 372 obč. zák. jeho odevzdání na tom, kdo se nemůže vykázati ani prozatímním přidělem.

Předpis § 12 náhr. zák. o výpovědi ze zabraného majetku vztahuje se jen na ty osoby, jež hospodaří na pozemku právem; nevztahuje se na ty, kdož se ujaly hospodaření po zabrání bez svolení Státního pozemkového úřadu, aniž na ty, kdož se teprve po převzetí pozemku Státním pozemkovým úřadem chopili držby svémocně.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1928, Rv I 525/28.)

Žalobci domáhali se na žalovaných odevzdání pozemku, tvrdíce, že se jim pozemku dostalo v přidělovém řízení. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Jak nejvyšší soud již v rozhodnutích čís. 7862 a 7960 sb. n. s. blíže vyložil, nabývá se vlastnictví přidělených nemovitostí přímo přidělem, aniž třeba fysického odevzdání, k nabytí stačí pouhý důvod, jímž jest přiděl, takže, půjde-li o vlastnictví Publicianské podle § 372 a násl. obč. zák., nesejde na držbě stran, nýbrž budou se měřiti jen jejich důvody co do své sily a hodnoty, a o takový případ tu půjde, protože důvodem plné vlastnictví zřizujícím jest podle § 27 příd. zák. teprv konečné rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, na jehož základě může býti vlastnictví pro přidělce knihovně vloženo. Takového rozhodnutí žalobci nevykázali. Kdyby ho byli vykázali, byla by jejich žaloba vindikací, poněvadž ho však nevykázali, je pouhou žalobou Publicianskou, a ptáme-li se po vlastnických důvodech stran, seznáme, že žalobci mají, hledí-li se ke skutkovým zjištěním nižších stolic, pro sebe aspoň přiděl prozatímní, žalovaní však naprosto žádný. Prozatímní přiděl žalobců zjistily nižší stolice, nehledíc k výpovědi svědka přidělového komisaře K-a na základě situačního plánu a rejstříku přidělů, operátů Obvodové úřadovny Státního pozemkového úřadu, pokud se týče přidělového komisaře, v nichž jako přidělci («majitelé» za «nového stavu») uvedeni při sporném pozemku žalobci. Žalovaní však ničím podobným se nevykázali a musí tedy žalobcům podle § 373 obč. zák. ustoupiti. To stačí úplně, ale lze ještě doložit, že se neprávem odvolávají na § 12 náhr. zák., podle něhož hospodařící osoba musí dostati od Státního pozemkového úřadu výpověď prvé, než úřad ten může pozemek převzít, neboť tento předpis se vztahuje jen na osoby, které v poměru k Státnímu pozemkovému úřadu hospodaří tam právem, takže neplatí na osoby, které se po zabrání, po 24. dubnu 1919, hospodaření ujaly bez svolení Státního pozemkového

úřadu, ježto takové ujetí se držby jest podle § 7 n. zn. zák. neplatné, proti Státnímu pozemkovému úřadu a důsledně i proti přidělci jako jeho právnímu nástupci nicotné, takže, jak nejvyšší soud již měl příležitost vyložit, nemůže se Státní pozemkový úřad dopustiti proti takové osobě rušené držby a může ji dáti vykliditi i bez výpovědi v § 12 náhr. zák. zmíněné, dále nevztahuje se povinnost k výpovědi samozřejmě také na osoby, které se teprve po převzetí pozemku Státním pozemkovým úřadem držby svémocně, t. j. aniž by jim byla Státním pozemkovým úřadem odevzdána, uchopily, v jakémž poměru právě jsou žalovaní, když ani nemohou tvrditi, že, když se v roce 1925 držby uchopili, měli k tomu svolení Státního pozemkového úřadu, jenž již v roce 1924 zahájil tam řízení přidělové a tudíž pozemky tamní již měl převzaté. Žalobci dostali pozemek od přidělového komisaře a zaplatili již většinu přejímací ceny, kdežto žalovaní se ho chopili svémocně a bezplatně a chtějí si ho přece proti žalobcům podržeti.

Čís. 8537.

Dobrovolný rozvod manželství od stolu a lože jest předmětem volné dispozice stran. Byla-li otázka viny upravena smírem, tvoří mezi stranami právo, a jest směrodatnou i v řízení o žalobě o rozluky manželství. Třebas bylo ve smíru stanoveno, že manželka není vinna na rozvodu, jest její skutky, přispěvší k hlubokému rozvratu manželství, vzítí v počet při posuzování, zda jest manželova vina na hlubokém rozvratu manželství převážnou ve smyslu § 13 písm. h) rozl. zák. Domáhá-li se v takovém případě manžel rozluky manželství z důvodu hlubokého rozvratu manželství, manželka pak navrhuje zamítnutí žaloby, jest sice žalobě, nebyla-li shledána převážná vina manželova na rozvratu, vyhověti, avšak vysloviti rozluky jediné z viny žalobcovy.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1928, Rv I 674/28.)

K žalobě manžela rozloučil procesní soud první stolice manželství z viny obou stran. Odvolací soud k odvolání žalované manželky napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud změnil k dovolání žalované rozsudky obou nižších soudů v ten rozum, že se manželství rozlučuje jen z viny žalobcovy.

Důvody:

Manželka podala na manžela žalobu o rozvod a bylo za sporu právo-
platně povoleno manželce oddělené bydliště a manželu uloženo, by jí platil 500 Kč měsíčně zatímního výživného z důvodu, že je u něho na cti a na těle ohrožena. Spor o rozvod, s nímž spojeno i jednání o rozvodové žalobě navzájem, skončil smírem ze dne 11. května 1922, jímž obě žaloby vyřízeny v ten rozum, že: dohodli se manželé na dobrovolném rozvodu,